

БӨЛІМ: ҰСТАЗ ОЙЫ

Болашақ мұғалімдердің кәсіби дамуы: теориядан практикаға

ЖАРИЯЛАНДЫ
03.05.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/152795/>

Койшыгулова Айзада

Бүгінгі студент-ертеңгі маман. Бұл қағида жоғары білікті мұғалімдерді қалыптастыруға бағытталған білім беру стратегияларының негізінде жатыр. Оқу процесін педагогикалық және психологиялық тұрғыдан түсінуде мұғалім мен оқушы арасындағы қарым-қатынасты ұйымдастыру тек практикалық шеберлікті ғана емес, сонымен бірге терең теориялық білімді де қажет етеді. Болашақ маманның кәсіби-педагогикалық қызметі бірнеше негізгі принциптерге негізделген. Конструктивтілік, ұйымшылдық, қарым — қатынас, даму, ақпараттылық, зерттеу-олардың бірнешеуі ғана. ЖОО-да дайындықтан өткен мамандардың білімі заманауи талаптар мен сын-қатерлерді ескере отырып, жоғары деңгейде болуға тиіс.

Студенттерді оқыту барысында негізгі білімді беру ғана емес, оларды талдауға, зерттеуге және тәжірибеде қолдануға үйрету маңызды. Негізгі міндет-күрделі білім беру міндеттерін игеру, оқу-тәрбие процесін іске асыру және оқушылар мен студенттер арасындағы өзара іс-қимылды ұйымдастыру. Бүгінде еліміздің білім беру саласында ұрпақты тәрбиелеу үшін маңызды кабилет іске асырылуда. Өзін-өзі дамытуға дайындық мұғалімнің кәсібилігіне байланысты. Кәсіби өсу тек техникалық дағдыларға ғана емес, сонымен қатар жеке қасиеттерге де байланысты. Жеке, іскерлік, кәсіптік-білім беру компоненттерінің қажеттіліктерін түсіну қабілеті табысты педагогикалық қызметте шешуші рөл атқарады. Мұғалімнің кәсіби дамуының қиындығы саясаттағы, экономикадағы, мәдениеттегі және қоғамдық өмірдегі тез өзгертін жағдайлармен де байланысты. Мұғалім бейімделуге, жаңа әдістер мен тәсілдерді үйренуге, өз шеберлігін үнемі жетілдіруге дайын болуы керек.

Кәсіби маманның қорғанысы оның біліктілігі мен тәжірибесін ғана емес, сонымен қатар жаңа білім алуға және оны іс жүзінде қолдануға дайындығын да қамтиды. Ойлау мен іс-әрекеттің икемділігін, аналитикалық қабілеттерін және негізделген шешім қабылдау қабілетін дамыту маңызды.

Педагогикалық практика мұғалімнің кәсібилігін қалыптастыруда шешуші рөл атқарады. Практика барысында студенттер өз білімдерін практикада қолдануға, өз дағдылары мен дағдыларын дамытуға, сондай-ақ одан әрі кәсіби өсудің негізін қалауға мүмкіндік алады. Осылайша, болашақ мұғалімдердің кәсіби дамуы теориялық білімді игеруді ғана емес, оларды іс жүзінде сәтті жүзеге асыруды талап етеді. Бұл мұғалімнен тек техникалық құзыреттілікті ғана емес, сонымен қатар үнемі дамуға және оқу мен тәрбиенің өзгеретін жағдайларына бейімделуге жеке дайындықты талап етеді.

Ал енді, педагогикалық практика тиімділігінің жағымсыз аспектілерін қарастыратын болсам, айқын артықшылықтардан басқа, педагогикалық практиканың жағымсыз жақтары да жоқ емес. Болашақ тәрбиешілерді даярлау процесін жақсарту үшін осы жағымсыз аспектілерді түсіну маңызды.

Біріншіден, теориялық негативизмнің қаупі бар. Кейбір студенттер өздерінің теориялық білімдері әрдайым іс жүзінде қолданыла бермейтін кезде көңілі қалуы мүмкін. Бұл оқыту мен демотивацияның тиімділігіне күмән тудыруы мүмкін.

Екіншіден, педагогикалық практиканың оқу-тәрбиелік сипаты студенттер үшін қиын болуы мүмкін, әсіресе олардың балалармен немесе жасөспірімдермен тәжірибесі жеткіліксіз болса. Оқыту мен тәрбиені біріктіру әрдайым оңай бола бермейді, әсіресе қазіргі білім беру талаптары аясында.

Педагогикалық практиканың күрделілігі мен ұйымдастырылуын ескеру де маңызды. Бұл студенттер үшін қиындық тудыруы мүмкін, әсіресе олар әртүрлі оқу жағдайлары мен талаптарға тап болса.

Алайда, осы қиындықтарға қарамастан, педагогикалық практика болашақ мұғалімдерді даярлаудың қажетті және маңызды бөлігі болып табылады. Практика барысында студенттер тек техникалық дағдыларды ғана емес, сонымен қатар өздерінің кәсіби құзыреттілігі мен жеке қасиеттерін дамытады. Педагогикалық практикадан өтетін студенттер бірқатар негізгі дағдылар мен дағдыларға ие болуы керек. Олар нақты оқу-тәрбие міндеттерін анықтай білуі, диагностика жүргізіп, оқушылардың дамуын жобалай білуі, сондай-ақ оқу-тәрбие жұмысын жоспарлау мен бақылауды жүзеге асыра білуі тиіс.

Олар сондай-ақ мұғалімдер, ата-аналар және басшылар сияқты білім беру процесінің басқа қатысушыларымен қарым-қатынас жасай алуы және оқу-тәрбие жұмысын бақылау мен талдауды жүзеге асыруы керек.

Қорытындылай келе, педагогикалық практика белгілі бір қиындықтар тудыруы мүмкін болса да, болашақ мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігін қалыптастыруда шешуші рөл атқарады. Бұл студенттерге өз білімдерін табысты педагогикалық қызмет үшін қажетті дағдылар мен тәжірибеге айналдыруға көмектесетін қажетті дайындық кезеңі.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.